

Yrkande

Vänsterpartiet, Miljöpartiet

20202-03-20

Ärende nr 2.2.21

Yrkande angående – Yrkande från M L C angående hemtjänsten.

Förslag till beslut

I kommunfullmäktige:

1. Kommunstyrelsen får i uppdrag att påbörja avveckling av valfrihetssystemet LOV inom hemtjänst.

I kommunstyrelsen:

1. Stadsledningskontoret får i uppdrag att återkomma med vilka förutsättningar (ekonomiska och organisatoriska) som behövs för att strategin ”Införa rambeslut” i Attraktiv Hemtjänst ska kunna genomföras med nuvarande ersättningsmodell, samt eventuella åtgärder som behöver vidtas.
2. Stadsledningskontoret får i uppdrag att återkomma med vilka åtgärder som behöver vidtas (ekonomiska och organisatoriska) för att strategin ”skapa goda arbetsplatser” ska implementeras.
3. Stadsledningskontoret får i uppdrag att utvärdera de befintliga handlingsplaner som finns för att förbättra arbetsmiljön i hemtjänsten och äldreomsorgen, samt utifrån dessa ta fram förslag till konkreta åtgärder för att minska sjuktalen.
4. Stadsledningskontoret får i uppdrag att återkomma i budgetberedningen med en ekonomisk beräkning kring finansiering hur restiden på scheman i hemtjänsten kan öka.
5. Stadsledningskontoret får i uppdrag att återkomma i budgetberedningen med en beräkning av hur stor underbemanningen i hemtjänsten är samt hur stor ökning av personalvolymen som bör ske för att kunna erbjuda hållbara scheman.

Yrkandet

Bakgrunden till att implementera ramprogrammet Attraktiv Hemtjänst var att hemtjänsten skulle utvecklas för ett ökat självbestämmande för brukarna och det ska bli mer attraktivt att arbeta inom hemtjänsten. För att uppfylla dessa mål arbetas efter fyra strategier;

- Införa rambeslut
- Införa IT-stöd i verksamheten
- Införa välfärdsteknik
- Skapa goda arbetsplatser

Tyvär visar den rapport och utvärdering som gjorts av stadsledningskontoret att programmet och de olika strategierna inte helt lyckats implementeras. Anledningarna till detta är flera, men framför allt att flera andra kostnadsdrivande projekt infördes under samma tid, vilket krockade med införandet av flera strategier. Sammantaget med att införa LOV, ny ersättningsmodell i kombination med införande av rambeslut och nya arbetssätt har verksamheterna dragit med svårigheter i ekonomin. Redan under slutet av 2018 påbörjades förvaltningarnas ekonomiska omställningsarbete till den nya ersättningen och modellen, vilket gjort att flera neddragningar fått göras. Bland annat har den nya tjänsten ”omsorgshandledare” fått stryka på foten, när ekonomin inte tillåter annat än minsta möjliga bemanning. Då omsorgshandledare inte täcks av hemtjänstersättningen, har de flesta därför fått återgå till andra arbetsuppgifter. Omsorgshandledarna infördes dels som en karriärväg för undersköterskor dels som en nödvändighet för att kunna arbeta med det nya arbetssättet att införa rambeslut.

Under det senaste året har de stora arbetsmiljöproblemen mer eller mindre varit direkt kopplade till krockar mellan Attraktiv hemtjänst och ny ersättningsmodell samt införande av LOV i hemtjänsten. Det handlar om att grundbemanningen inte är tillräckligt hög för att säkerställa hållbara arbetsscheman med tillräcklig restid, och det mobila arbetssättet har blivit ett kontrollsystem med minutstyrning.

Hemtjänsten är ett av välfärdens allra viktigaste uppdrag. För att kunna säkerställa hög kvalitet i omsorgen, och samtidigt goda arbetsvillkor är det dags att göra en rejäl omstart av Attraktiv Hemtjänst.

För att minska sjuktalen och förbättra arbetsmiljön finns redan flera planer framtagna. Där finns också konkreta åtgärder som ska leda till minskad sjukfrånvaro. Vi menar att de bör utgöra en grund för att ta fram både kortsiktiga och långsiktiga åtgärder som behövs för att komma tillrätta med sjuktalen i hemtjänsten.

Det stora problemet i hemtjänsten beror på strukturell underfinansiering. Tack vare en underfinansierad hemtjänst är restiderna komprimerade på undersköterskornas scheman, och arbetssituationen allt annat än hållbar. Det krävs stora ekonomiska åtgärder för att laga det hål i hemtjänsten som privatiseringarna och underfinansieringen skapat. Problemen i hemtjänsten kräver långsiktig finansiering. De statliga välfärdsmiljonerna är en del i lösningen, men en långsiktigt hållbar plan krävs.

Tilläggsyrkande

2020-03-20

Ärende nr 2.2.21

Tilläggsyrkande angående – Yrkande från M, L, C särskilt yttrande KD angående hemtjänsten

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

1. Reglerna som styr ersättning för avbokade besök, när det sker direkt ”i dörren” ses över.
2. I övrigt bifalla förslaget från M, L, C.

Yrkandet

Reglerna som styr ersättning för avbokade besök, när det sker direkt ”i dörren” måste ses över. Som regler är utformade idag, orsakar de förvirring och onödig stress för personalen.

Yrkande
2020-03-25

Socialdemokraterna

Yrkande angående - yrkande från M, L och C om hemtjänsten

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och i kommunfullmäktige:

1. Kommunstyrelsen får i uppdrag att påbörja avveckling av LOV inom hemtjänsten. Avvecklingen ska vara genomförd till 1 januari 2021.

I kommunstyrelsen:

1. Stadsledningskontoret får i uppdrag att skyndsamt utreda personalkontinuiteten och lämna förslag om hur personalkontinuiteten kan förbättras över hela staden. Uppdraget ska återrapporteras till kommunstyrelsen i samband med första uppföljningsrapporten.
2. Stadsledningskontoret får i uppdrag att, i samverkan med stadsdelsnämnderna och nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning, organisera ett skyndsamt kompetenslyft för tillsvidareanställda i hemtjänsten som saknar behörighet motsvarande gymnasial vårdbiträdesutbildning.
3. 20 miljoner kronor tillförs stadsdelsnämnderna för ökad bemanning i hemtjänsten. Stadens resultat justeras med samma summa.
4. Stadsledningskontoret får i uppdrag att, i samverkan med stadsdelsnämnderna och fackliga organisationer, skyndsamt säkerställa att förutbestämda resvägar inom hemtjänsten tar hänsyn till medarbetares trygghet. Uppdraget ska återrapporteras till kommunstyrelsen i samband med första uppföljningsrapporten.
5. Stadsledningskontoret får i uppdrag att, tillsammans med fackliga organisationer, utreda och sammanställa kostnaderna för att öka andelen schemalagd tid som går till restid i hemtjänsten. Uppdraget återrapporteras till kommunstyrelsen i samband med första uppföljningsrapporten och ska innehålla tre olika kostnadsscenario.
6. Stadsledningskontoret får i uppdrag att skyndsamt utreda inrättandet av en stimulanspeng till arbetsmiljöförstärkande åtgärder inom hemtjänsten och återrapportera detta till kommunstyrelsen i samband med första uppföljningsrapporten.
7. Stadsledningskontoret får i uppdrag att med utgångspunkt i slutsatserna i rapporten Uppföljning Attraktiv hemtjänst återkomma med konkreta förslag på

hur arbetet med Attraktiv hemtjänst kan förbättras. I uppdraget ingår även att belysa fördelar, utmaningar och slutsatser avseende ersättningsmodellen i kombination med rambeslut kontra en ersättningsmodell som är fast och förutsägbar samt biståndsbedömning som beviljar insatser som alternativ till tid.

8. Stadsledningskontoret får i uppdrag att, i samverkan med nämnden för intraservice och fackliga organisationer, säkerställa att välfärdsteknisk arbetsutrustning i hemtjänsten är fullgod och fungerar för dagligt bruk. 750 000 kronor tillförs nämnden för intraservice för ändamålet. Stadens resultat justeras med samma summa.

Yrkandet

Hemtjänsten befinner sig i kris. Arbetsbördan i och behovet av äldreomsorg har länge ökat, men utan att motsvarande resurser har tillförts verksamheten. De sänkta skatterna i landet, motsvarande ungefär 240 miljarder per år i 2017 års värde, har lett till att det kommunala välfärdsuppdraget – där hemtjänsten utgör en fundamental del – har urholkats kraftigt. Så sent som under förra mandatperioden andra hälft infördes dessutom LOV-systemet i hemtjänsten, vilket har bidragit till ännu mer tidspress och dessutom adderat vinstjakten som variabel i den underfinansierade verksamheten. I takt med denna mångsidiga och mångåriga utveckling har arbetsmiljön för personalen kraftigt försämrats. Hemtjänstpersonalen saknar i dagsläget förutsättningar för att utföra sitt lagstadgade uppdrag.

Ansvaret för att detta tillåts fortsätta faller hårt på det sittande högerstyret. Mot remisser och rekommendationer valde högern att införa vinstjakt i hemtjänsten. Mot remisser och rekommendationer väljer man därefter att försöka utöka detta system till den övriga äldreomsorgen. Trots den bristfälliga arbetsmiljön väljer högerstyret att minska den arbetade tiden i stadens välfärd - med andra ord; att förklara undersköterskor för övertaliga. Utan att ta hänsyn till den permanenta underfinansieringen lade högerstyret fram en budget som inte ens tog höjd för lönehöjningar och konsumentprisindex, och som innebär direkta nedskärningar på äldreomsorgen. När personalen väl har gått samman, och tagit krisen hela vägen till Arbetsmiljöverket, uppdragas nu att föreläggandet från den statliga myndigheten knappt har hanterats. En attraktiv hemtjänst omöjliggörs med högerns politik.

Socialdemokraterna har vid flera tillfällen – i såväl kommunstyrelsen som fullmäktige och stadsdelsnämnderna – föreslagit olika sorters lösningar på krisen, men ständigt blivit nedröstade. Nu har högerstyret tagit ett initiativ. Vi välkomnar delar av yrkandet, även om vi beklagar senfärdigheten och de konsekvenser som detta har fått för hemtjänstens verksamhet och personal. Vissa av förslagen väljer vi också att ta med i vårt eget yrkande. Men sammantaget räcker inte högerstyrets yrkande för att – på varken kort eller lång sikt – råda bukt på krisen i hemtjänsten.

Vi föreslår därför en mängd åtgärder i syfte att återskapa en attraktiv hemtjänst, förbättra arbetsmiljön för personalen och nå ett slut på krisen. Ökad bemanning är den enskilt viktigaste satsningen för att förstärka hemtjänsten. Stadsdelsnämnderna tillförs därför, i ett första steg, 20 miljoner kronor för att – på det sätt som varje förvaltning bedömer är

rimligt – öka bemanningen. Detta är särskilt viktigt givet den pressade situation hemtjänsten förväntas befinna sig i under våren. För att underlätta välfärdsteknisk användning i hemtjänsten tillförs nämnden för Intraservice 750 000 kronor i syfte att säkerställa teknikens kvalitet och gångbarhet, och för att utöka supporttider till fler timmar under dygnet. Båda satsningarna finansieras med hänvisning till riksdagsoppositionens beslutade ändringsbudget, som innebär ungefär 96 miljoner kronor för Göteborgs Stads räkning.

Vi vill dessutom att LOV-systemet avvecklas; både för att säkerställa att skattepengarna stannar i välfärden och minska de administrativa kontrollfunktionerna, men också för att kunna implementera andra ersättningsmodeller utan risk för att aktörer genomför systematiska felrapportering i syfte att öka sin vinstmarginal. Stadsledningskontoret får dessutom i uppdrag att bland annat utreda och återkomma med förslag på hur personalkontinuiteten kan förbättras, hur resvägar kan ta hänsyn till medarbetares trygghet samt sammanställa tre kostnadsscenario för hur andelen restid under arbetstiden kan öka till en – för personalen – hållbar nivå. I flera av utredningsuppdragen ska tät samverkan ske med fackliga organisationer och/eller andra nämnder. I samband med den första uppföljningsrapporten avser vi, med gediget underlag på plats, att återkomma om ytterligare åtgärder och finansiering för dessa.

Yrkande
Särskilt yttrande
2020-03-04

(M, L, C)
(KD)
Nytt ärende

Yrkande angående – Hemtjänsten

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

1. Stadsledningskontoret får i uppdrag att skyndsamt utreda inrättandet av en stimulanspeng till arbetsmiljöförstärkande åtgärder inom hemtjänsten och återrapportera detta till kommunstyrelsen i samband med första uppföljningsrapporten.
2. Stadsledningskontoret får i uppdrag att skyndsamt utreda hur en riktad kompetensförstärkande insats för timanställda inom hemtjänsten kan utformas och återrapportera detta till kommunstyrelsen i samband med första uppföljningsrapporten.
3. Stadsledningskontoret får i uppdrag att med utgångspunkt i slutsatserna i rapporten Uppföljning Attraktiv hemtjänst återkomma med konkreta förslag på hur arbetet med Attraktiv hemtjänst kan förbättras och effektiviseras. I uppdraget ingår även att belysa fördelar, utmaningar och slutsatser avseende ersättningsmodellen i kombination med rambeslut kontra en ersättningsmodell som är fast och förutsägbar samt biståndsbedömning som beviljar insatser som alternativ till tid.

Yrkandet

Hemtjänsten är en av välfärdens och stadens viktigaste kärnuppdrag. Under många år har verksamheten dragits med utmaningar som dels har negativa effekter på arbetsmiljön, dels påverkar kvaliteten och upplevelse av trygghet och kontinuitet hos omsorgstagaren.

Under föregående år sammanföll flera förändringar som innebar allvarliga påfrestningar på arbetsmiljön med tekniska problem, minutstyrning och orealistiska scheman. Stadsdelarna har tillsammans med Intraservice arbetat aktivt och systematiskt med att komma tillrätta med de uppkomna problemen men situationen upplevs fortfarande som akut bristfällig för personalen och Arbetsmiljöverket har utfärdat hot om vite.

Vi behöver på kort sikt möta upp den akuta situationen med stress, oro och höga sjukskrivningstal. Det krävs dock även, och inte minst, långsiktigt hållbara lösningar för att skapa förutsättningar för hemtjänsten att kunna erbjuda meningsfulla och attraktiva arbetsmöjligheter och, framförallt, en värdig och högkvalitativ omsorg.

I avvaktan på att långsiktiga åtgärder ska hinna komma på plats och uppvisa resultat behöver vi vidta omedelbara åtgärder för att skapa bättre arbetsmiljö och stärka det kompetenshöjande arbetet. Dessa satsningar bör initialt göras under 2020 för att skapa arbetsro och få ner sjukskrivningstalen och därutöver ge den nya organisationen med en äldrenämnd mer gynnsamma förutsättningar för det fortsatta arbetet. På kort sikt bör följande satsningar göras:

- **Inför en stimulanspeng till arbetsmiljöförstärkande åtgärder** – Anslaget ska användas till insatser som utformas i facklig samverkan med syfte att minska sjukskrivningstalen. Vissa stadsdelar har arbetat mycket framgångsrikt med att få ner sjukskrivningarna och det pågår redan idag ett arbete med att sprida dessa goda erfarenheter. En stimulanspeng som kan användas till olika åtgärder hos olika enheter i staden och även sökas av alternativa utförare inom LOV ska syfta till att utifrån varje enhets specifika utmaningar och förutsättningar kunna bidra till bättre arbetsmiljö i väntan på de mer långsiktiga lösningarna.
- **Kompetenshöjande insatser för vikarier/timanställda.** Intensivutbildning kan erbjudas både kommunens egen verksamhet och utförare inom LOV. Med sjukskrivningstal på drygt 10 procent är det ett stort arbetsmiljöproblem med många oerfarna vikarier och timanställda som ibland knappt hunnit gå bredvid. Det innebär dessutom risker för omsorgstagaren och försämrad kvalitet av omsorgen. Kompetenshöjande utbildningsinsatser kan ge snabba resultat och bidra till goda effekter även inför sommarens semestrar.

Stadsledningskontoret får i uppdrag att återkomma till Kommunstyrelsen med förslag på ovan nämnda insatser tillsammans med en kostnadsuppskattning i samband med årets första uppföljningsrapport.

Övergången till utförd tid har inneburit stora utmaningar för stadsdelsförvaltningarna. Tillsammans med nytt planeringsverktyg har tanken med rambeslut fått motsatt effekt. Utförarna inom hemtjänsten är i nuläget mer insats- och detaljstyrda än tidigare. Detta måste ses över och vi behöver vara beredda att justera eller ompröva.

I rapporten Uppföljning Attraktiv Hemtjänst framgår att vissa delar av Attraktiv Hemtjänst aldrig införts så som var tänkt och att andra delar kommit av sig.

Stadsledningskontoret får därför i uppdrag att återkomma med förslag på åtgärder och eventuella justeringar utifrån rapportens slutsatser i god tid inför att den nya Äldreomsorgsnämnden etableras. I detta uppdrag ska det ingå att belysa fördelar, utmaningar och slutsatser avseende ersättningsmodellen i kombination med rambeslut kontra en ersättningsmodell som är fast och förutsägbar samt biståndsbedömning som beviljar insatser som alternativ till tid.

Rapporten beskriver också utmaningar med ersättnings- och taxsystemet som medför en onödigt tung administration. Detta bör tillsammans med riktlinjer och vägledning för biståndsbedömning ses över för att om möjligt minska administrationen till förmån för verksamhet nära omsorgstagarna.

Därutöver framgår att arbetet med att införa välfärdsteknik som komplement och alternativ till personlig omsorg behöver ta fart och få prioritet. Stadsledningskontoret får därför i uppdrag att ta fram en handlingsplan för hur välfärdstekniker succesivt ska implementeras i verksamheten fram till målbilden om 10-tal välfärdstekniker 2022.